

В.І. УСПАЛЕНКО, проф. , ХДТУБА, Харків,
О.В. АСКОЛЬСЬКА, студентка, ХДТУБА, Харків.

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

В статті розглянуто поняття фінансової стійкості з погляду українських, російських і деяких зарубіжних вчених, як ефективного інструмента управління, який створює конкурентні переваги в ринковому середовищі. Показані основні завдання аналізу фінансового стану та відображено основні умови, що забезпечують ефективне функціонування підприємства в сучасних умовах, встановлюють можливості підприємства продовжувати свою господарську діяльність, розвиватися, забезпечувати прибутковість і виробничо зростати та ухвалювати відповідні рішення.

В статье рассмотрено понятие финансовой устойчивости с точки зрения украинских, российских и некоторых зарубежных ученых, как эффективного инструмента управления, который создает конкурентные преимущества в рыночной среде. Показаны основные задачи анализа финансового состояния и отражены основные условия, обеспечивающие эффективное функционирование предприятия в современных условиях, устанавливают возможности предприятия продолжать свою хозяйственную деятельность, развиваться, Обеспечивать прибыльность и производственно расти и принимать соответствующие решения.

The article deals with the concept of financial stability from the viewpoint of the Ukrainian, Russian and some foreign scholars as an effective management tool, which creates a competitive advantage in the market environment. The basic problem of analyzing the financial condition and reflects the main conditions for effective functioning of the enterprise under modern conditions, establish the possibility of the company to continue its business, to develop, To ensure profitability and production to grow and make decisions accordingly.

Фінансова діяльність підприємства здійснюється під впливом невизначених чинників, які зумовлені зростанням конкуренції на ринку, нестабільністю нинішньої політичної ситуації в країні, системи оподаткування, що постійно змінюється.

Фінансова діяльність підприємства пов'язана з багатьма ризиками, ступінь впливу яких на результати його діяльності значно підвищується з нестабільністю нинішньої економіки. У ринковій економіці фінансова стійкість є головною умовою життєдіяльності і основою стабільності стану підприємства [1].

Управління фінансовою стійкістю є одним з основних елементів фінансового менеджменту на підприємстві, необхідною передумовою стабільного розвитку підприємства [1].

Це питання розглядається у працях таких вчених, як: К. Друрі [2], К. Хеддервік [3], Ізмайлова К.В. [4], Ковальов В.В. [5], Кизим М.О. [6], Зінченко В.А. [7] і Копчак Ю.С. [8], Волкова О.М. [9] та інші.

В процесі функціонування кожне підприємство має зберегти не лише стійкість свого становища, але й збалансувати внутрішні можливості із впливом зовнішнього середовища для досягнення стану нової якості, що дасть змогу розвиватися. Головною складовою загальної стійкості підприємства, безумовно, є

фінансова стійкість (ФС), яка характеризує усталеність різних сторін його діяльності. Аналіз фінансової стійкості підприємства дає змогу оцінити здатність підприємства адаптуватися до умов зовнішнього середовища та визначити ступінь його незалежності від зовнішніх джерел фінансування. Тому важливим є питання оцінки і прогнозування ФС підприємства та удосконалення з цією метою існуючих підходів та методик [4].

Поняття "фінансова стійкість" розглядається багатьма вченими-економістами, але вивчаючи це питання було встановлено, що найчастіше термінологічні трактування цього поняття, даються в науковій економічній і фінансовій літературі саме у українських, російських і деяких зарубіжних вчених економістів.

По-перше, фінансова стійкість є головним компонентом загальної економічної стійкості підприємства, оскільки є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, формується в процесі його операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

По-друге, фінансова стійкість підприємства це здатність здійснювати основні та інші види діяльності в умовах підприємницького ризику і мінливого середовища бізнесу з метою максимізації добробуту власників, зміцнення конкурентних переваг організації з урахуванням інтересів суспільства і держави.

По-третє, фінансова стійкість підприємства – здатність фінансової системи зберігати рух по наміченій траєкторії (підтримувати намічений режим функціонування), незважаючи на впливаючи на неї внутрішні і зовнішні чинники.

По-четверте, фінансова стійкість підприємства визначає його фінансову незалежність від зовнішніх джерел фінансування (кредиторів та інвесторів) і фінансову безпеку (оптимальну структуру активів і джерел їх покриття).

По-п'яте, фінансова стійкість підприємства в довгостроковому плані характеризується співвідношенням його власних і позикових коштів. Сутність фінансової стійкості визначається ефективним формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів, а платоспроможність виступає її зовнішнім проявом. Забезпеченість запасів і витрат джерелами формування є основою фінансової стійкості. Також слід сказати, що розрахунок показників фінансової стійкості для менеджера є досить важливим, так як дає інформацію, необхідну для прийняття рішення про доцільність залучення додаткових позикових коштів і для контролю діяльності підприємства, щоб не допустити банкрутства. Вищою формою стійкості підприємства є його здатність розвиватися в умовах

нестабільного внутрішнього і зовнішнього середовища. Для цього підприємство має володіти гнучкою структурою фінансових ресурсів і при необхідності мати можливість залучати позикові кошти, тобто бути кредитоспроможним [5].

Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Функціонування українських підприємств в умовах, що постійно змінюються, багато в чому залежить від якості управління. Останнім часом великої популярності набула так звана концепція вимірювання досягнень на підставі оцінки фінансових і нефінансових показників діяльності підприємства. Однією з альтернативних концепцій є збалансована система показників (далі ЗСП) (рисунк 1). Застосування саме цієї концепції в практиці управління промисловими підприємствами пояснюється не лише всебічним охопленням напрямів діяльності, а й можливістю оцінки результативності стратегії управління діяльністю підприємства [7].

Для успішного впровадження ЗСП в практику господарювання підприємства необхідне розуміння проектною командою концепції ЗСП, оскільки реалізація проекту в основному залежить від лінійних керівників, які мають повну й достовірну інформацію про всі проблеми окремих напрямів діяльності підприємства.

Оскільки концепція ЗСП передбачає постійний перегляд складу та відношення показників, що характеризують систему, то стратегія управління буде коректуватися залежно від зміни вихідних даних, що характеризує ЗСП як модель, яка відрізняється від інших саморозвитком та самоконтролем. [8].

Саме застосування цієї моделі дасть можливість підприємствам систематично й усебічно оцінювати фінансовий стан. Це уможливить критичну оцінку фінансових результатів діяльності підприємства як у статистиці за певний період, так і в динаміці – за ряд періодів, дасть змогу визначити "больові точки" у фінансовій діяльності та способи ефективнішого використання фінансових ресурсів, їх раціонального розміщення.

Основними завданнями аналізу фінансового стану є:

- дослідження рентабельності та фінансової стійкості підприємства;

- дослідження ефективності використання майна (капіталу) підприємства, забезпечення підприємства власними оборотними коштами;
- об'єктивна оцінка динаміки та стану ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства;
- оцінка становища суб'єкта господарювання на фінансовому ринку та кількісна оцінка його конкурентоспроможності;
- аналіз ділової активності підприємства та його становища на ринку цінних паперів;
- визначення ефективності використання фінансових ресурсів [10].

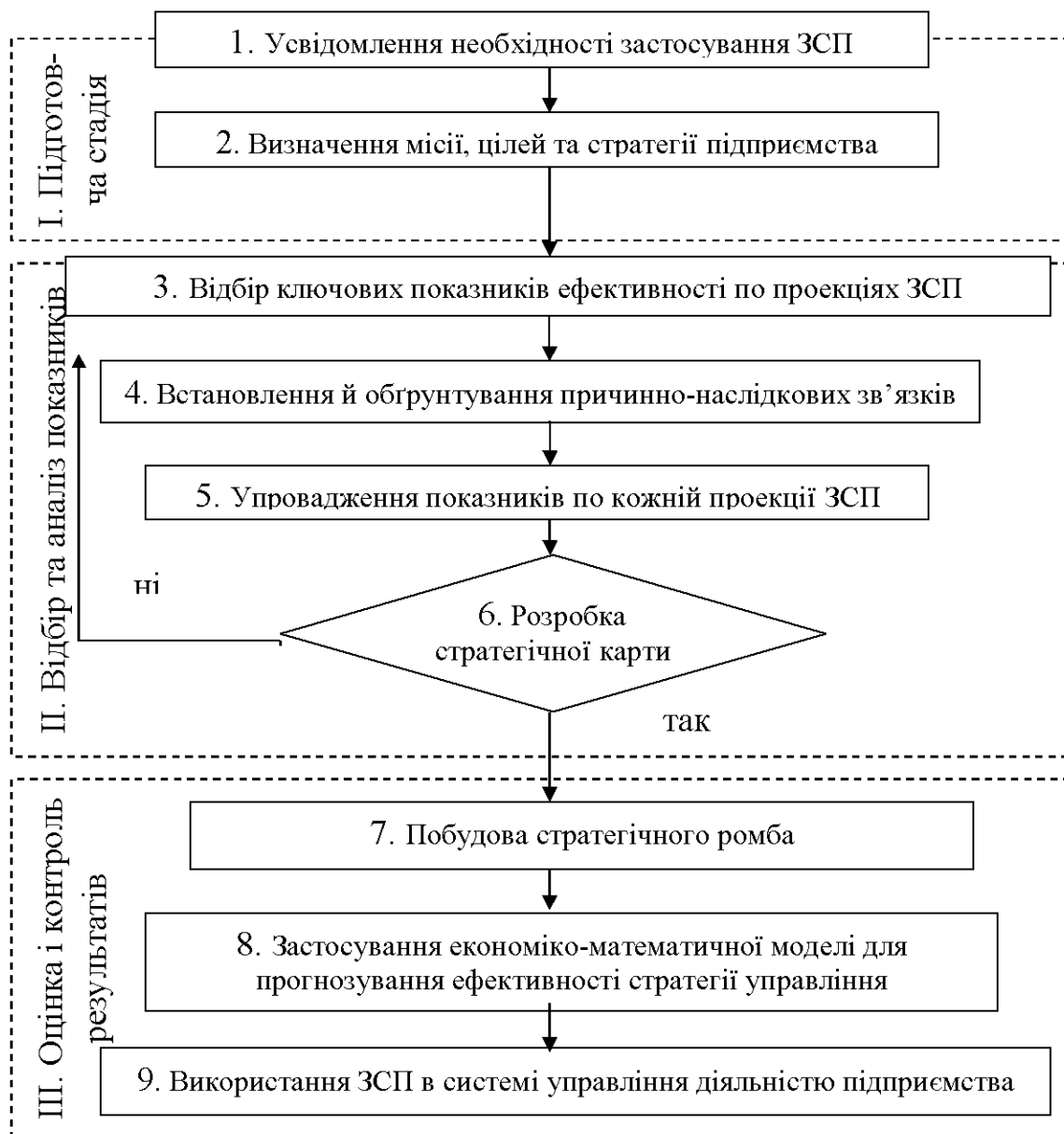

Рис. – Алгоритм управління підприємством на основі ЗСП

Отже, питання фінансової стійкості є дуже актуальним в наш час і кожне підприємство повинно регулярно проводити аналіз свого фінансового стану задля контролю і не допущення погіршення роботи підприємства.

Виходячи з вище сказаного, можна зробити висновок, що фінансова стійкість є однією з найважливіших характеристик фінансово-економічної діяльності підприємства в умовах ринкової економіки. Якщо підприємство фінансово стійке, то воно має перевагу перед іншими підприємствами того ж профілю і залучень інвестицій, в одержанні кредитів, у виборі постачальників і в підборі кваліфікованих кадрів. Нарешті, воно не вступає в конфлікт із державою і суспільством, тому що виплачує вчасно податки в бюджет, внески в соціальні фонди, заробітну плату, а банкам гарантує повернення кредитів і сплату відсотків по них.

Список літератури: 1 *Закон України “Про підприємництво”* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>. 2 *Волкова О.М, Деваяткіна О.В.* Економіка підприємства (фирмы): Учебник. / – М.: ИНФРА-М, 2007. – 601с. 3 *Должанський І. Ягнюк І.* Алгоритм управління діяльністю промислових підприємств на основі збалансованої системи показників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/> 4 *Друри К.* Управленческий и производственный учет / Пер. с англ.-М., 2003. – 1071 с. 5 *Єрмоленко Г.Г., Копачова К.І.* Теоретичні аспекти дослідження поняття фінансової стійкості господарюючих суб’єктів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/> 6 *Ізмайлова К.В.* Фінансовий аналіз: Навч.посіб. – К: МАУП, 2000 – 152 с. 7 *Кизим М. О., Забродський В. А., Зінченко В. А., Котчак Ю. С.* Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства / Харків: ВД «НЖЕК», 2003. – 144 с. 8 *Ковалев В.В.* Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности – 1-е изд., пере раб. И доп. – М: Финансы и статистика, 2001. –512 с. 9 *Хеддервік К.* Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств/ Пер. с англ. –К.: Либідь, 1999. – 568 с. 10 *Щербатенко І.В., Шамаєва О.Ю.* Оцінка фінансового стану підприємства – сутність та необхідність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/> 11 *Тищенко О.М. Норік Л.О.* Моделювання оцінки та прогнозування фінансової стійкості підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>